

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

N^{ro}. 95.

16. Sierpnia 1820

Wiadomości krajowe.

Jego Cesarzka Mość mocą swego najwyższego gabinetowego rozprządzenia, wydanego w Wiedniu na d. 18. Lipca b. r. raczył J. J. H. Home trzeciego Kommissarza Cyrkularnym mianować drugim Kommissarzem Cyrkularnym w Galicyi, a to w miejscu Józefa Ambrosa, posuniętego na pierwszego Kommissarza.

Połączona gazeta Budy i Pestu z d. 3. b. m. donosi co następuje: „Jęj Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiężna Maryja Mażonka, Jego Cesarzowicowskiej Mości Arcy-Xięcia Pałatyna na d. 31. Lipca o godzinie 10 wieczor powiła szczęśliwie córkę.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Podług wiadomości odebranych z Kingstonu w Jamaice przybyło na tę wyspę w pierwszej połowie miesiąca Czerwca więcej jak 800 Officerów i żołnierzy z legionu Irlandzkiego, którzy pod sprawą Admirala Brion skrzyżowali u powstańców Hiszpańskich. Legion ten opanował był Rio-de-la-Hache i utrzymywał się długo w tym mieście lecz wojsko Królewskie uderzywszy na niego wyparło go stamtąd; poczem Brion przełożył Irlandczykom, aby uderzyli na Santa Martha; atoli ci żądali części zaległego żołdu, i gdy ichowego im nie wyptacono, podnieśli rokosz. Brion tem przestraszony, nie widział dla siebie bezpieczeństwa i przedsięwziął środki do spuszczenia owego stałego łądu. Zapaliwszy Rio-de-la-Hache i inne pobliskie miasto (Alveiro) wsiadł na okręt i iak mówią za przytadem swego towarzysza Macgregora ra-

tował się ucieczkę na wyspę St. Domingo. List z Kingstonu donoszący o tem, dodaie: „Obawiam się, aby naczelnicy powstańców nie mieli innego zamiaru, iak tylko zzbogacenia się kosztem tych, którzy nie są dosyć rozstrojni, że pod ich zaciągającą się chorągwie.“

Hiszpania.

Gdy Król przyymował u siebie Deputację zapraszającą go do otworzenia Stanów (Cortes), miał wysyć naprzeciwno niey a że na środek sali, nie chciał usieść, pobi ci nie zięli-by miejsca; rzekł przytem: „przyymuję przyiaciół Ludu, a zatem i Moich; lecz iestem Panem w domu Moim, dla tego (Usias, skrócone Vestras Signioras (Mości Panowie) usiądziecie pierwey!“ — Niebawem przedtem, wyraził się Król: „Dopiero po upłynieniu 10. lat pozna Mnie Hiszpania i Europa. Konstytucyia zachowana iest w sercu Mojem.“

Imiona męczenników Hiszpańskiey wolności nowszych czasów umieszczone bydź mają w kalendarzu; w Sarogossie ku pamiętce waleczney obrony tego miasta ma bydź wystawiony pomnik, a wszystkie główne place miast Hiszpanii mają bydź nazwane placami Konstytucyynemi. — Przeznaczeni Ajenci Królewscy do Ameryki, iak słycać mają bydź opatrzeni rozciągiętem pełnomocnictwem, mają oni zezwolić na wszystkie warunki, byle tylko utrzy- mał się związek polityczny.

Wielka Brytania i Irlandyia.

Wiadomości o rewolucyi Neapolitańskiey nadeszły na d. 20. Lipca rano, i iak się zdaie przyięte, zostały od różnych stronnictw z rozmaitemi uczuciami. Kuryier z d. 21. wyraża się w tey mierze w sposobie następującym: „Wiadomość, którąśmy dnia wczorayszego wględem rewolucyi zasztey w Neapolu udzielili, zupełnie się potwierdziła. Żołnierze powstałi,

Król nleął; o toż iak dalece jest nam wiadomo, cała historia w krótkich wyrazach. Istotny, iab tak udawany zamiar była Konstytucya, a Jego Królewska Mość przyrzekł; że Konstytucya będzie w ośmiu dniach wygotowaną a to dla sprawiedliwego zawstydzienia wojskowej żądy, chcącey pisać Konstytucyie ostrzem pałasza. Ponieważ zaś żołnierze oświadczyli, iż brliby zhdowolnieni z Konstytucyi takiey iaką Hiszpania dopiero co otrzymała, więc żądanie to, ieszcze prędzey do skutku przywiedzone bydź może. Wziąść tylko Neapolitańczyków w mieyscu Hiszpanów, uważyć niektóre inne mieysceowości, a gazeta Neapolitańska może dnia następującego ogłosić Konstytucyie! A w tedy — Coż daley? — Tak więc Neapolitańczyki mają Konstytucyie napisaną na papierze i złożoną w Archiwach Państwa! — Nilt nas o to posadzać niebędzie, że pisząc to chcielibyśmy uwłaczać wartości wolności Konstytucyeynej. Jako Angliey znamy dosyć tę wartość i umiemy ją głęboko poważać; atoli ponieważ znamy się na tey wartości, uśmiechamy się na widok Konstytucyi, która przez słabość Rządu, iak grzyb urosła w obozie wyuzdanego żołnierstwa. Wzywamy czytelników, niechay rzucą wzrok swoy na te szczegóły, którychemy względem rewolucyi Neapolitańskiej na innym mieyscu dzisieyszey gazety naszey udzieliłi. Coż tam widzimy? Niektóre buntownicze pułki jazdy i piechoty, które bez rozkazu wyszedłszy ze swoich leż i połączywszy się niedaleko Stolicy dyktują Monarsze Konstytucyie, ponieważ podobnie udało się Guirrodę i iego towarzyszm w Hiszpanii. — W 48 godzinach skończyły się wszystko i cały Lud iak mowia przeszedł z niewoli do wolności bez usiłowania i łamania głowy i tak łatwo iakby potrzeba odmienić części składające Zgromadzenie parafialne. Czcze imię wolności zostało się im w udziale a w istocie nastąpi swawola, łącz owa wolność podnosząca charakter Narodowy i nadająca godność osobom pojedynczym nie może bydź udzieloną ani przez wyroki Królewskie ani wojskową niekarność. Jest ona podobną do dębu w lesie, który pomatu rośnie lecz długo trwa. Przywodziemy sobie, iż w rozmaitym zbiorze znanym pod tytułem: *Arnold's Chronicle of London*, czytaliśmy receptę, aby pietruszka urosła za godzinę. Takowe wybuchające Konstytucyie nie wiele więcej warte iak owa pietruszka!

Przyjęcie Włochów w Dower, przybyłych na świadectwo przeciwko Królowey sprawie boiaźni w cudzoziemcach, która długo

trwać będzie. Orszak Xięcia Decazes wyśiadłszy na ład pełny był boiaźni i niesmiało postępował na ziemi Angielskiej. Powszechnie mało teraz zawiia podróżnych do Doweru.

Świadkowie przeciwko Królowey w liczbie 26 osób umieszczeni zostali przez Sekretarza Legacyi Angielskiej za pomocą Urzędników Policji po wsiach koło Hagi. Powierzchność ich tak mało jest obiecująca, że Holendrzy wstydzą się prawie dać schronienie ludziom, których nie chce przyjąć Anglii.

Rząd Chylijski nadał Lordowi Cochran 20,000 akrów ziemi na własny iego użytek, iak nagrodę za uczynione usługi Rzeczypospolitey.

O Poruczniku Parry i okrętach Hebla i Gropa pod iego rozkazami, które w przeszłym roku wypłynęły dla odkrycia drogi Pół. Z. nienadeszła żadna wiadomość przez powracających rybaków na wielorąby, iest atoli nadzieia, że ten przesmyk został odkryty, i że przez Kamczatkę będziemy mieli o tych okrętach wiadomość.

Dnia 24. o godzinie 1 po południu spuszczono z warsztatu w Chatam nowo zbudowany okręt liniowy the Trafalgar w obecności Xięcia Klarencyi i mnóstwie widzów. Okręt ten iest jednym z naywiększych okrętów, którym chlubić się może Angielska marynarka, zbudowany on iest na pamiątkę sławney bitwy stoczoney przez Nelsona. Obraz zmarłego bohatera zdobi okręt. Długość iego wynosi 196 stop, szerokość 52, wewnętrzna przestrzeń 22, bierze ciężaru 2386 heczek; dział ma 112, osada zaś iego składa się z 800 ludzi.

Prezydent Rzeczypospolitey Columbi, D. Francesco Zea, przybyły niedawno do Londynu umieszcza we wszystkich gazetach, że on iest iedynie zawierzytelionym agentem tey Rzeczypospolitey, i że umocowania innych agentów przestały bydź ważnemi w Londynie.

Francya.

Gazeta Arauska zawiera z nad Sekwany: Mowią, że Xiąże Decazes będzie miał ważne poselstwo do wypelnienia, ponieważ Jego Królewska Mość przetożył swoje pośrednictwo dla przywrócenia pokoju w Ameryce południowej i chce się w to wdąć wspólnie z Królem Angielskim. Jeneralnie umocowany Wenezueli iest w Londynie.

gdzie równie oczekują umocowanego z Buenos-Ayres. Posel Hiszpański ma mieć zlecenia do tego się ściągające, ponieważ zapewniają, że Dwór Madrycki przyjął pośrednictwo Francyi i Anglii dla zawarcia ugód z Ameryką południową. Względem dalszych przełożeń nic jeszcze nie ma pewnego. Zapewniają, że przełożenia w tej mierze wyszły nappierwej od Rządu naszego.

W ł o c h y.

Podług najnowszych wiadomości odebranych z Neapolu z d. 22. Lipca zaburzenie panujące od czasu ostatnich wypadków codziennie się tam powiększało i obawiano się ciągle, aby nie użyto odwetu na obecnych nieszczęsnych w Neapolu Sycylijszyczkach, za krwawe wypadki w Palermo.

Wszystko czego się daley o owych wypadkach w Sycylii dowiadujemy przeżyliśmy strachem. Z początku wiadomość o zaszczytnej rewolucyi w Palermo nie zdawała się wielkiego czynić wrażenia w Neapolu; lecz skóro w dniu tym wpatrzył się Lud w broń i amunicyę, zaczął rabować domy osób znienawidzonych, spalił archiwa i inne budowy Rządu, poczynił okrutne gwałty i bezprawia, oświadczając, że Sycylianie nie chcą być więcej pod panowaniem Króla Neapolitańskiego i żadnego mieć związku z Neapolem. Gdy Lud otworzył więzienia i wypuścił różnego rodzaju więźniów, wszczęła się powszechna bitwa pomiędzy wojskiem a ludem, trwała ona z wściekłością jeszcze przy odejściu ostatnich wiadomości. Liczba zabitych i rannych jest niezmierna. Mieszkańcy tali góraczy oley z domów na woysko i zrzucałi kamienie i różne sprzęty domowe. Krew płynęła po ulicach strumieniami. Jenerała Church i pierwsze Królewskie Władze niezmiernie znieważono i zaledwie tak też Jenerał jako też Zastępca Królewski Don Diego Naselli, i Jeneralny Prokurator Tomasis dopadli okrętu, i tym sposobem uszli wściekłości popółstwa. Sądzą, iż Jenerał Church popłynął do Malty, dokąd ratował się także ucieczką Jeneralny Kapitan Nugent z Neapolu.

Względem położenia rzeczy w Neapolu wyraża się list bawiącego tamże cudzoziemca z d. 21. Lipca w sposobie następującym: „... Od czasu ostatniego moiego listu postać rzeczy zupełnie się tutaj odmieniła. Zapat i entuzyjam za nowym porządkiem rzeczy zajmują tylko kluby, a szczególniej klub *sendita della pace* w których a osobliwie w

ostatnim burzliwe toczą się rozprawy. Oprócz tego nikt się nietroszcze o konstytucyją a nawet pomiędzy Ludem nie o tem nie mówią. Kluby te, na których czele są: Jenerał Pepe Opat Minichini i pewien duchowny złych obyczajów nazwiskiem Capucci i jeszcze inne osoby należące do sekty Carbonaryuszów, (pomiedzy tymi jest wielu nieumiejących czytać ani pisać) posyłaia ciągle mocne addressa do Następcy Tronu iako Jeneralnego Wikaryusza Królestwa i do różnych Ministrów, których teraznieysze położenie naucza o niebezpieczeństwach i którzy wraz z innymi Jenerałami podawszy nie uważnie rękę do obalenia porządku rzeczy, teraz zdaią się już żałować, że mieli udział do planów rewolucyonistów widocznie pragnących panowania. Papiery publiczne spadły znacznie. Każdy w szczególności podnosi swoje pieniądze z banku, ponieważ obawiaia się, żeby Rząd nie był na końcu przymuszony zabrać takowe. Kredyt i zaufanie znikły... Parlament zwołany jest na Październik; ale coż nas jeszcze do tego czasu nie czekał Ze smutkiem poglądem na przyszłość i będę przymuszony opuścić kraj, w którym spędziłem trzy szczęśliwe lata, a który od niejakiego czasu stał się widownią, brzemienną nieszczęsnymi wypadkami...“

Królestwo Polskie.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożey łaski

My Alexander I.

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski
etc. etc. etc.

Chcąc dać ukochanemu Bratu Naszemu Wielkiemu Xięciu Konstantemu szczególną oznakę Naszego zadowolnienia z położonych przez Niego znamienitych ku Nam zasług, tak w reorganizacyi Naszego woyska Królewsko-Polskiego, iako też w sprawowaniu powierzonych Mu przez Nas obowiązków Naczelnego Dowódcy tegoż woyska:

Postanowiliśmy nadadź, iakoż ninieyszem w rzeczy samey nadaliśmy ukochanemu Bratu Naszemu Wielkiemu Xięciu Konstantemu, *titulo gratuito*, dobra Łowicz leżące w Woiewództwie Mazowieckiem, iako to: ekonomią tegoż nazwiska, składająca się z folwarków Łowicz, Popow, Dąbkowice, Rydwan, Strzelczew, Placencya, Jamno, Chraslin, Bochen, Lisiewice, Dzierzgow.

Kalenice, Baranów, Uchaw, Wygoda; wsi Matrzyce, Klewków, Świeryż, Golinek, Sierzniki, Łaguszew, Plaskocin, Popów, Dąbkowice, Krępa, Guzina, Strzelczew, Placencya, Betchów, Bobrowniki, Jamno, Gzinka, Chrusliń, Skararki, Mystkowiec, Bochen, Lisiewice, Dzierżgów, Kalentce, Czatonin, Zabki, Uchaw górny; Woytóstw Borowiny-Zawady, Lipszczyzna, Urbańszczyzna, Potworzyn, Krasicynek, Gruzda, Borowe, Jastrzębia, Mystaków, wraz z wsiami Jastrzębia, Ostrów, Mystaków i Iwanowice, które to dobra będzie rzeczony Brat Nasz posiadał wieczysto z ich atynencyami i pertynencyami, iako też z wszelkimi należącymi do nich prawami, tytuło własności prywatney, lub też będzie mocen niemi wolnie rozrzadzić, z temiż samemi ciężarami, warunkami i zastrzeżeniam, iakie są, i lub będą przepisane względem innych własności prywatnych gruntowych w Królestwie Naszem Polskiem, i z zastrzeżeniem praw trzeciego.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku praw umieszczone bydź ma, Kommissyom Sprawiedliwości i Przychodów i Skarbu, w czem do której należy, polecamy.

Dań w Carskiem-Siele d. 22. Czerwca (4. Lipca) 1820. roku.

(podpisano) Alexander.
przez Cesarza i Króla:

Minister Przydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości

(podpisano) Badeni.
Minister Sekretarz Stanu
(podp.) Ig. Sobolewski.

Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) Ig. Sobolewski.
Zgodno z Oryginałem:

Radca Sekr. Stanu, Jenerał-Brygady
(podpisano) Kossecki.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

Z Bożey łaski

My Alexander I.

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski,
etc. etc. etc.

Gdy wedle Statutów dotyczących się Naszey Cesarskiej familii tytuły ukochanego Brata Naszego Wielkiego Xięcia Konstantego nie

mogą w żadnym przypadku bydź dzielone ani terazniejszey Jego małżonce Joannie Grudzińskiej, ani też dzieciom, któreby były z tego małżeństwa spłodzone: Biorąc przytem na uwagę, że na mocy uczynionego przez Naszemu Bratu Naszemu nadania dóbr Łowicza, i w skutek układów, iakie zamysła zawrzeć rzeczona małżonka Jego, zostanie przypuszczoną do współnictwa własności wyż wzmiankowanych dóbr.

Postanowiliśmy upoważnić, iakoż niniejszem w rzeczy samey upoważniamy terazniejszą Małżonkę Ukochanego Brata Naszego Wielkiego Xięcia Konstantego Joannę Grudzińską do przybrania i noszenia tytułu Xiężny Łowickiej.

Chcemy i rozkazniemy, aby tytuł ten dawany Jey był wyłącznie we wszelkich aktach publicznych i prywatnych tak Jey samey, iako też dzieciom, któreby spłodzone były z tego Małżeństwa.

Wykonanie niniejszego postanowienia, które w Dzienniku praw umieszczone bydź ma, Kommissyi Sprawiedliwości polecamy.

Dań w Petersburgu d. 8/20. Lipca 1820.

(podpisano) Alexander.

(Reszta podpisów iak wyżej.)

Z Wasza o przejeździe przez Kraków Posła Perskiego, który tu ieszcze bawi, taką mamy wiadomość:

„Poseł Perski, powracający z Londynu, Paryża i Wiednia do swej Ojczyzny, przybył do Krakowa d. 29. Lipca przed południem, i zaiszał do przygotowanego dla niego mieszkania w domu Pana Knotza. Zaraz dowódcą milicyi z woli Rządu Rzeczpospolitej Krakowskiej doniosł Posłowi, że mu straż honorową przeznaczył, którą przyjął. Odwiedzili go wkrótce Rezydenci trzech Dworów, a po nich wiele osób było u niego, z którymi przez W. Münnicha Professora języków wschodnich przy Uniwersytecie Krakowskim rozmawiał z nim ciągle do wieczora bawił, rozmawiając to w Perskim, to w Angielskim języku. Nazajutrz o 5tey rano wyiechał ten Poseł do Warszawy.

R o s s y i a.

Z Petersburga d. 13. Lipca V. S. — Dnia 8. b. m. wyiechał stąd N. Cesarz do Carskiego-Siele, a nazajutrz puścić się w drogę do Moskwy, unosząc z sobą życzenia wiernych poddanych.